

V torek, četrtak in sobota
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — 4.
za pol leta . . . 4 „ — 2.
za četrt leta . . . 2 „ — 1.
Po pošti:
za vse leto 10 gl. — 4.
za pol leta . . . 5 „ — 2.
za četrt leta 2 „ — 1.
Vredništvo in opravišnje
je na stolnem trgu (Dom-
platz) hiš. št. 184.

SLOVENSKI NAROD.

Oznani!
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiska ikkrat,
5 kr., če se tiska 2krat,
4 kr., če se tiska 3krat.
Vse pisemke se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisek je plačat-
kolek (štampelj) za 30 k.
Kotopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Tabor v Brdah

25. t. m. je sijajno dovršen. Obiskovalcev je bilo 7 do 8000, vse resolucije so bile enoglasno sprejete, občna, nepopolpisljiva navdušenost. Med taborovanjem je neprenehoma dež rosil, — po dokončanem taboru se je pa tako vtilil, da smo se vsi do kože premočili. Dr. Žigon pozdravljali v kratkem pa jedrnatem govoru v imenu osnovalnega odbora došle taborite in nasvetuje dr. Tonkli-ja za predsednika.

Predsedoval je dr. Tonkli, med njegovim govorom (1. točka) ga je pa dr. Žigon namestoval. Drugo tečko, o zedinjenji Slovenije je izvrstno in s posebno navdušenostjo zagovarjal preprosti kmetovalec Ivan Toros iz Medane. O tretji točki je govoril E. Klavžar in zraven slov. uradovanja v javnih uradih je sprožil tudi tirjatvo: naj slov. poslanci v Goriškem dež. zboru govoré slovenski in naj se zborovi sklepi tudi v slov. jeziki vladi predlagajo. (Enoglasno: Hočemo, tirjamo!)

Dr. Lavrič je o četrti točki prav dobro zagovarjal potrebo dobrih ljudskih šol, posebno tudi v Brdah, kjer ni skorej nobene, in podučevanje v vseh javnih šolah v slov. jeziku.

Vrli Solkanski župan, gosp. Matija Doljak je razlagal korist in potrebo Predelske železnice za našo deželjo, in povdarjal, da gledé na to, kar je morala naša deželja za druge žrtvovati — je moramo ne le vladi priporočati, ampak naravnost od nje tirjati. — H koncu se zahvaljuje še predsednik za navdušenost in za lepi red in sklense s: živio cesar in živila Slovenija!

V Mariboru, 28. aprila.

„Kdor pri nekterih stvareh pameti ne zgubi, je nima, da bi jo zgubil!“ Tako je nekđaj razmere med dogodivščinami in človeško glavo opisal mož, ki je imel vsakako toliko pameti, da bi je bil lahko nekoliko zgubil, ko bi bilo ravno prišlo do tega. To samo že nam je porok, da je bil predstojéči izrek nekđaj resničen. Dandenes pa je zgubil nekoliko svoje prvotne resnice in z njo tudi veljave. Znano je, da se je človeška glava tekom časa razvila in nekteri trdè, da je rastle v razviti glavi tudi človeško bistroumje. Naj bo že temu kakor hoče, to vemo, da sedanji čas človeška pamet ni več tako plašljiva, da bi se pri vsakem mahljaji na podložnikovo glavo izselila iz nje. Kdor je kaj prida časa travo tlačil, dobil je tako trdih orehov med zobe, stavile so se mu tako grjačaste tirjatve do njegove pameti, da si semtertje res ni vedel pomagati, da pa se je vsemu temu navadil, tako da mu zdaj le še po glavi zabrenči, ko bi bil nekđaj že zrel za preskrbovanje kakega deželnega zbora. Mesto da bi kar naravnost glavo

zgubil, v novi eri človek pri nekterih dogodbah samo zastoče, zdihne, z glavo strese ali pa jekleno zakolne, kar je odvisno od narave, odgoje, stanu, starosti in pa od odkritosrčnosti. Često tudi pravi, da človek ne vé, kaj bi rekel. Z vsem tem pa še nikakor nočemo reči, da vsakemu zdihljaju ali vsaki kletvi denašnje dobe odgovarja ravnopezna zgubljená pamet v prejšnjih časih, saj je posebno v nekterih krogih utrjena misel, da je novomodični liberalizem ves svet tako niveliziral ali spravil pod eno kapo, ka se je pogubil vatal, na katerim bi se dal določiti razloček med pametjo tekočega in pa preteklih stoletij. Tako n. pr. smo prepričani, da bi ne bila imela sledeča dogodbica za časa Bacha ali če hočemo tudi za časa kralja Faraona nič drugačnega upljiva na človeško mišljenje, kakor ga bo imela, če jo mi povemo v denašnjem listu.

Pisatelj, ki jo je prvič priobčil slovenskemu svetu, pa naj nam ne zameri, če dogodbice nismo popolnoma v spominu ohranili — lista, kjer je prvič zapisana, nimamo ravno pri rokah. — Za časa g. Zarnikovih „originalov“ sta živela na Dunaji oče dveh otrok in pa slovenski student, ki sta bila oba samo v tem enaka, da ni eden ni drugi ni znal angleškega jezika. Oba sta imela tudi dve potrebi, ki ste bili pa različni. Meščan je potreboval učitelja, ki bi njegova otroka naučil, česar oče ni znal — angleški; slovenski študent pa si ni ničesar živeje želel kakor nekaj zaslúška za vsakdanji živež, ker od doma ni imel, kar se izpod palca izmiče. Ne vemo, kako ste se pri znani lastnosti našega študenta te dve potrebi dali pobratiti, samo to vemo, da je postal naš študent učitelj angleškega jezika pri dunajskem meščanu. Uk je moral vidno dobro napredovati, kajti nekega lepega dne je bila pri meščanu skušnja iz angleščine, h kateri jih je bilo nekoliko povabljenih, ki so znali in umeli Albijonovo besedo. Otroka sta učitelju prav dobro odgovarjala, ali izvedenci so trdili, da to kar govorita, — ni angleščina. Na to obligatni začudeni spogledi med otroci, poslušalci in očetom in pa skesana spoved od strani študenta. Kako se je naš rojak izvil iz tesnega položaja, tega nam zgodovina ne pripoveduje, samo to se je razvedelo, da je bil nemška otroka namesto angleščine prav dobro naučil — trde pisemne slovenščine po Janežičevi slovnici.

Brž ko ne že tudi naši potrpežljivi bralci, če tudi nespodobno ne kolnejo, vsaj z glavo tresejo in nam očitajo, zakaj jim to norčavo dogodbo pripovedujemo v resnem političnem odtelku, a ne pod črto, kamor bi spadala, ko bi bila — nova! Ako dokažemo, da se nam utegne enaka prigodba primeriti še v našem narodnem življenji, mislimo da smo obojno očitanje deli ob moč. Poskusimo!

Ko bi se hoteli č. bralci potruditi in vzeti 29. št. „Slov. Nar.“ tekočega leta v roke, našli bi v njem okrožnico c. kr. predsednika vi še sodnije v Gradcu, in bi v enem oddelku brali: „Velevam, da se imajo vsi oni predstojniki, kakor tudi vsi oni nižji uradniki koncipisti in manipulantji celjskega okrožja, kateri slovenskega jezika celo nič ali dovolj ne znajo, jezika z vsó mogočo pridnostjo naučiti, sicer bi si imeli nasledke svoje zanikernosti sami pripisovati!“ Mi kakor vsak pameten človek smo mislili po tej okrožnici, da se imajo uradniki učiti onega pismenega slovenskega jezika, kakor se uči v naših šolah po Janežičevi slovnici, Bleiweisovem in Miklošičevem

Listek.

Narodopisne slike iz našega naroda.

IV. Baba.

(Konec.)

Stari so djali: non culibet licet adire Corinthum. Murko je ta rek v svojem besedniku tako-le prevedel: kdor hoče iti na Dunaj, mora pustiti trebuh zunaj. Tačas, ko sem jaz na Dunaj študentovat se podal, za ta resničen pregovor še nisem vedel. Vzel sem, kdo mi bi zameril, trebuh tudi seboj, in ta mi je veliko sitnarij delal. Že v prvih šestih tednih sem tiste beliče potrosil, ki so jih mati pet let lranjevali, da ni nobeden domači vedel za nje. Študent živi kakor mesec, zdaj je sit, zdaj lačen; zdaj se smeji iz polnega obraza, zdaj zopet klaverno mrli ves votel v znamenji ščipa. Dijak je kakor vrabelj, zmerom je lačen, zmerom bi kaj zobal. Kakor sem rekel, trebuha nisem zunaj Dunaja pustil, in ta je bil pozneje moja največa nadloga. Le malokđaj sem ga toliko napasel, da je lepo okroglo obliko polne lune kazal, še hvala! če sem ga v prvem ali zadnjem kraju ohraniti mogel. Poln trebuh, pravijo pedadogi, se ne uči rad. Verujte Ruperto multum experto, prazen pa nikakor ne.

Nekega jutra nisem, razen klobuka na glavi nič okroglega več v vsem svojem imenji gleštal. Kamo sreče, da sem imel le za enega „šoštarja“, kakor so tačas dijaki male krušice imenovali, da ga bi bil mogel spotoma v kolegij lepo krhel za krljlem iz žepa v usta „spresti!“ Kaj sem storil? Pomagal sem si, kakor sem videl, da si drugi tovariši v enakih stiskah pomagajo. Razgrnil sem robec čez mizo, vzel iz omare štiri novo oprane srajce, jih na sred robca dél, nasprotno robčeve egle na skriž zvezal, kulico lepo pod pazduho vzel, ter tako brhko na njej jahal v notranje mesto „k strijca“, ki je tačas na Lohkovičevem trgu svojo rezidencijo imel. Ker morebiti nekim bralcem ne bo poznano, koga smo studentje tačas za strijca

imeli, povem da je bil „strijca“ eufemizem za c. kr. glavno založnico. Kakor je neumno, če kdo na krcnina al kavanina vrata potrka, predno noter stopi, ravno tako neumno je bilo od moje strani, da sem na vrata založnice, in sicer prav pohlevno in rahlo potrkal. Trikrat sem trkal, ter z nastavljenim ušesom prisluškiaval, ali mi bo kdo se oglasil s: svobodno! Ker se mi pa tudi na moj tretji potrkklaj od znotrej nobeden ni odzval, mislim si po konvencionalnem pravu imać zdaj pravico tudi neprijavljen vstopiti. Korajžno pritisnem kljuko, ter odprem vrata. — Jój mene! nisem vedel v prvi mah, ali bi noter stopil, ali bi zbežal od koder sem prišel, ali kaj bi? — Velika sobana je bila natlačeno polna vse samih zamusanih candravih grdih, starih bab, vsaka s svojo večo ali manjšo culico pod ramo. Ne bom se zlagal, če rečem, da jih je gotovo bilo kakih štiri do pet sto. Iz na stečaj odprtih vrat je tako neznan duh, ali prozaično govorjeno smrad v mene puhnil, da me je skoro znak podrl. Naj raje bi bil pobegnul, pa moja telesna kuhinja je bila v znamenji ščipa, drugače ni kazalo, nego z rezignacijo stopiti v te babje vice. Postavil sem se kot zadnji v red. Pa ni dolgo trpelo, so se že tudi mlajši udje na moj hrbet priklepali. Cigan se nazadnje še celo na batine privadi, kaj se ne bi bil moj nos na babji smrad! S prva me je bilo malo sram, nisem se upal daleč okrog sebe pogledati, pa tudi to sramežljivost sem že v prvih minutah prebil. Saj pa tudi res ni bilo nobenega pametnega razloga, zakaj bi se moral sramovati. Začel sem, s prva se ve da še malo boječe, okolo sebe se ogledavati, ter družbo muštrati, v katero sem kot siromošni slovenski dijak prav po nedolžnem zapadel. Molele se izmed bab, enako kohortnim praporcem v kakej rimski legiji, posamezne možke glave, ki jih je bilo prav lahko prešteti. Vsi, kolikor nas je bilo v sobani smo stali samo v eni vrsti, kakor jagode, ki so na motvozu nabrane. Naša vrsta je bila gotovo petkrat tako dolga kakor sobana, in zato se je morala petkrat prevogniti, in tako so neke vrste gori, druge pa doli, ali pa med seboj nasproti gledale. Vsakih pet minut je bil eden odpravljen, in vsa vrsta se je za pol koraka naprej premaknila. To naše gibanje je bilo zelo podobno

berilu; da se imajo učiti onega pismenega jezika, kateri se je prejšnjim vladam razumljiv in sposoben dovolj zdel, da je v njem na državne stroške izdala kazenski in državljanski zakonik, slovensko juridično-politično terminologijo, mnogo drugih postav in državni zakonski list; mislili smo, da se imajo učiti uradniki onega pismenega slov. jezika, kterega pišejo in rabijo slov. časniki in slov. knjige, kterega sta v nekterih stavkih v lanskim deželnem zboru Kranjskem in Goriškem govorila zastopnika sedanje vlade, pismenega jezika, kterega se je n. pr. posluževala tudi dunajska vlada, kedar hoče od narodov kaj več imeti, nego kar more z eksekucijo od njih tirjati, n. pr. ob vojskih časih patriotizma in nitja za ranjene.

Tako so menda okrožnico umeli tudi uradniki sami, kterih nekoliko poznamo, ki se po Janežičevi slovnici in z navedenimi pripomočki prav pridno in tudi vspešno učé pismenega slov. jezika. Tako menda sodi vsakdo, komur je prišla predsednikova okrožnica pred oči, tako pa menda ne misli samo slavna viša deželna sodnija v Gradcu. V naših dopisih „od Drave“ smo priobčili nekoliko odlokov više dež. sodnije, v kterih sama komentira — in kako komentira! — okrožnico svojega predsednika ddo 16. febr. 1869. Eden teh odlokov, ki govori o vlogi, v slovenskem pismenem, književnem jeziku izročeni, nosi datum 18. januarja t. l. in pravi o pismenem jeziku, „da je tudi za rojene in v slovenščini vajene Slovence (uradnike) manj razumljiv“, da ni v „deželi navaden“ (landesüblich) in „da je v mariborskem okraji (hierorts) sploh nerazumljiv.“ Denes leži pred nami ravno taka odloka više sodnije, ki nosi datum 3. marca t. l. V tej se je pismeno — slovenska prošnja med drugimi razlogi zato zavrgla, „ker so izrazi in pojmovi, kterih se pritožba poslužuje različni od deželnega „windisch“ jezika (von der landesüblichen windischen sprache theilweise abweichend) in zato težko umljivi.“ Ako si ta dva pisma više dež. sodnije hočemo v našem jeziku raztolmačiti, vidimo iz njih, da v dejanskem uradovanji viša deželna sodnija pravice pripoznava samo okrajnemu, torej od okraja do okraja premenljivemu, „windisch“ dialektu, in onemu „jargonu“, kterega lomijo nekteri, kakor g. predsednik sam priznava, v slovenščini malo ali celo nič podučeni uradniki. Mi tu ne bomo prašali, kje za Boga je v državnih osnovnih postavah paragraf, ki stavi dialekte nad splošni jezik in daje prvim tako liberalno ono pravico, ktere svojemu jeziku ne moremo priboriti; mi ne bomo vprašali po knjigah in časopisih, iz kterih bi se lahko naučili uradniki onega kancelijskega „jargona“; mi ne bomo razvozlavali one „zwiespalt der natur“, ki je med predsednikovo okrožnico in med odloki više sodnije; mi ne bomo na pomaganje klicali ustavnega § 19; mi ne bomo izpejljavali nasledkov, ki bi izvirali iz tega, ko bi se pisanje v „landes- und ortsublich“ jezikih gledé nemškega jezika za načelo postavilo n. pr. na gorenjem Štirskem, kjer ima — da samo en izgled postavimo — beseda „niedertrachtig“ in „gmoan“ pomen „ponižnega“, torej celo drugačnega, skoraj nasprotnega kakor v pismenem nemškem jeziku; mi o vsem tem ne bomo govorili, dasiravno bi bili to v sedanjih neplodnih političnih časih jako hvaležni predmeti. Samo eno hočemo izreči in že o pravem času svariti. Ako viša deželna sodnija dejansko tolmači okrožnico svojega predsednika tako kakor kažejo tu navedeni odloki, torej v smislu dialektu in „jargona“ slovenskega jezika, potem se zna pri skušnji teh uradnikov primeriti kar se je primerilo našemu dunajskemu meščanu in slov. študentu gledé angleščine; jezik kterega bodo uradniki znali, ne bo oni kterega želi viša sodnija. Ali bodo na to sledili tudi „obligatni pogledi“ in bo zadostila „skesana spoved“, ali pa bo g. predsednik držal, kar je zažugal, „da si imajo namreč uradniki nasledke svoje zanikernosti sami pripisovati — vsega tega ne vemo, nas tudi ne briga. Mi smo storili svojo dolžnost in rešili dano obljubo, za drugo si roke umijemo v nedolžnosti.

Iz državnega zbora.

Govor poslanca dra. L. Tomana proti osnovi postave o ljudskih šolah

(Konec.)

Ako se Vam je poprej že gledé drugih važnih faktorjev v človeškem življenji dokazalo, da svoboda v tej postavi ni našla prostora, pravim Vam jaz, da tudi v tem obziru, kterega jaz zastopam, v tej postavi pogrešam vsako svobodo, kajti sicer bi se bilo predstoječe vprašanje prepustilo deželnim zborom, da bi ga bili rešili.

Pa si bom dovolil, postavo še iz drugega obzira ometati. Trdim, da je v materijalnem in bistvenem obziru popolnoma napačna.

Sicer nisem učitelj, a zdi se mi, da ni treba, ka bi bil učitelj, zdi se mi, da je treba le sploh katero ljudstvo poznati, ne morebiti izključljivo nemško-avstrijsko ali katero drugo avstrijsko ljudstvo, ampak da je treba le katero izmed ljudstev poznati, kakoršna so sploh zdaj v Evropi, in se ne bo moglo trditi, ka bi se smelo od otroka kmečkih roditeljev toliko tirjati, kakor se gledé uka od njega tirja v §. 3, ampak pritegnilo se mi bo, da se je storilo v postavi več, kakor je potrebno in nujno, storilo na škodo vspešnega poučevanja.

Gospoda moja! Kaj se tirja v ljudski šoli? Kaj naj se otroci učé? „Verouk“, to je naravno. Na dalje je v postavi s kratka brati „jezik“. Tu se ne vé, ali naj se otroci učé jezik govoriti, brati ali pisati. In na kateri jezik se je tu mislilo, na materini, ali na kateri drugi. — Branje je v §. 3 popolnoma izpuščeno. Čudno je, da se branje v §. 21 naravnost naveda med učnimi predmeti, v §. 3 pa ni omenjeno. Tako postavdejstvo, to moram reči, zdi se mi vsaj precej površno delo. — Otroci se morajo na dalje učiti najvažnejega iz prirodoslova, iz zemljepisja in iz zgodovine s posebnim obzirom na njih očetnjava in pa ustavo svoje očetnjave. V §. 21 se lahko prepričamo, da morajo otroci vse to popolnoma znati, kader 14 let stari šolo zapusté.

Gospoda moja! Pri takih okoliščinah bi morali še mi vsi v šolo iti, kajti dasiravno smo tukaj ustavo naredili, vendar se vsak dan o njej pričkam. Eden trdi to, drugi ono, mi menda sami ustave popolnoma ne poznamo, in otroci, ki bi se hoteli pri spremljivem političnem življenji v Avstriji ustave temeljito naučiti, morali bi se skoraj vsako leto iz novega (da capo) učiti. (Pravo! v desnici in sredini.) Na dalje se tirja geometrično oblikoslovje, telovežbanje za kmečke otroke, ki že itak od domačega dela utrujeni v šolo prihajajo.

Vprašam Vas — in zadeva je jako resna — ali ste v poštev jemali avstrijske razmere in razmere avstrijskih narodov, ali sploh kterega naroda, ko ste določevali take abstraktne učne predmete?

Našim narodom je treba, da se vsak popolnoma nauči materinega jezika, ker mu le ta more pomagati, da si pridobi še drugih znanosti, potem pa je treba, da se otrok seznanj s tem, kar tirjajo posamezni poklici. Ljudstvo naj se uči, kako naj si primerno zida svoje hiše, kako naj skrbi za čista, zračna in svetla stanovanja, kako naj si pripravlja svoj živež. Otrok naj se podučuje, da bo poznal človeka, ka bo vedel, kako naj se gledé hrane in zdravja vede, kader mu zdravnik ni pri rokah; otrok naj se uči, kako se polje obdeluje, kako se gozdi zboljšujejo; otrok naj se vadi najpotrebnejih hišnih del in domače industrije.

Ali je vsega tega kaj v postavi najti? Ne! Vi hočete ustvarjati učene, pa petnajst let stare kmečke dečke. Po 15. letu naj se hodijo 5 let sprehajati, kasneje stopijo v vojsko in gospodje so storjeni. Kdo bo pa delal, kdo ustanovljal državno blagostanje, kdo bo plačeval davke, za to bodo morali seveda oni gospodje skrbeti, ki hočejo med kmečke otroke razdeliti take svobodnostne vednosti.

gibanje tiste gliste, ki se jej trakuja pravi. Prvi val še ni do repa prišel, ko se je že drugi pri glavi vzdignil, in počasi skoz vse posamezne člane cele vrste prevozil.

Ni dolgo trpelo, in jaz sem bil sred te babje armade, ali boljje rekoč babjega morja! Pred menoj baba, za menoj baba, na desno baba, na levo baba, kamor sem se god ozrl, nič kakor baba, pa baba, ter baba. Koga ne bi taka situacija na babje študije napotila? Ker so naši redovi gori in doli po sobani stali, sem imel pri vsakem slednjem premikljam drugo babjo podobo kot vis à vis pred seboj. Zdaj je stala ena pred menoj, ki je bila vsa mahova pod nosom. Jaz sem bil tačas še mlečen fantalin, pa sem zelo koprnel po tem, da mi bi bilo kaj žime pod nosom zraslo, in zato sem bog in bogme babi baruse zavidal. Pet minut sem imel časa to barusasto babjo glavo študirati, kar se zopet redovi premaknejo. Pred mene se vstopi zdaj ves bradovičast obraz. V očigled teh bradovic so se mi zavidne misli na baruse hitro razpihnile. Bradovica je gotovo zelo nepotrebna stvar, naj že bo kjer god hoče; če je pa na lici, ali celo na nosu, tam pa ni samo nepotrebna, nego zelo nevshečna. Moja vis à vis baba je imela teh nepotrebni in nevshečnih izrastlik precejno število. Z vsemi je živel v miru, samo z eno, ki jej je kakor mali keberček na nosu sedela, je imela hud boj. Ta je bila vsa razbrčkana, in celo žig se je na njej poznal, pa bradovica se je hudo babjim napadom branila, kar je na visočini zgubila, to si je pa na širini terena osvojila. Ostale bradovice je bolj v čisljih imela, nobeni ni bilo poznati, da jih mrevari. Samo s tem jih je nadlegovala, da jim je ščetinice, s kterimi so bile kakor mladi ježeki obraščene, vsake kvatre odstrigla. Meduzo in Harpije so stari kot grde ženske obraze vpodobljali, ali maha pod nosom in bradovic na obradku jim vendar niso delali. Zopet smo se premaknili, zopet druga babja prikazen. Črna je bila kakor vrana pod kolenom, z očmi je v eno mer tripala, strigla in kresala. Okolo sedemnajstih let je z enim pogledom več povedala, nego naši državni poslanci v vseh svojih dolgih izpričavanjih, zakaj so za dualizem glasovali. Te oči, ki so se

nekdanj svetile kakor zvezdice, te oči so zdaj bile motne in skaljene, kakor da bi demante v pajčevino zavil. Zopet smo se za pol koraka premaknili, in zopet se je prikazal drugi babji tipus. Dobro tretjino lica je založil sam nos. Prav za prav nos ni nič lepega na človeškem obrazu, pa naj bi bil še tako antikega grškega reza. Nos te babe je bil toliki, da je bradi v vas hodil; in če bi se bila baba malo napela, bog ve, če se ne bi bila mogla z nosom po bradi popraskati. Zopet se premaknemo, zopet sprememba. Nikdar ne bom pozabil vrata, ki se mi je prikazal! Vse žile, bile in kite je bilo lahko na njem prešteti kakor strune na harpi. Izpod prs, suhih kakor gosli, so se rivalne kaplje krvi leno druga za druge v gornje čardake. Zopet se premaknemo, zopet kaj novega. Dolga sloka baba, pretrgana kakor slezena, stoji pred menoj. Po vsem poltu se jej je poznalo, da je mlada ni devičevala, nego hudičevala! In tako smo se naprej premikavali, in pri vsakem premikljam sem imel drugo babjo prikazen pred seboj, kdo bi vse opisal! Čez tri ure sem nazadnje tudi jaz prišel pred cenitelja. Kakor sv. Mihalj dušo, tako je on mojo culico prevzel, in nje vrednost pretehtal. Za precej lahko je bila presojena, kajti samo dva goldinarčka sta mi bila dopitana.

Če se bo kdo naših estetikarjev nad tem listkom spotikal, ter rekel, da stare babe študirati ni pristojen predmet, ta naj pomisli, da je največi odista Horac celo na staro babo odo pel. Profesorji sicer učé, da mora oda opevati „einen erhabenen würdigen gegenstand.“ Horac se tega pravila ni držal, pa je vendar oče vseh odespevcev. Kakor je Horac staro babo v častno in veličanstveno obliko ode vteknil, in s tem vendar ni to estetično odelo omadeževal in oskrnil, tako ravno nasprotno pusti Homer, da Hektor naj večo krasoto antikega sveta Heleno, za psico ima. Če hoče nad tem kdo nos v nebo vihati naj ga viha nad očetom Homerom ne nad menoj, ki ga samo navajam. Listek pa tudi ne more biti pisan po kalopu sestavkov, ki se po školskih čitankah beró.

Ugovarjalo se mi bo, da je postava za posamezne dežele napravila marsiktero izjemo od tega §. 3. Jaz pa ne maram izjem za narod, kterelega zastopam; jaz nočem izjeme, ktere nemški narod ne potrebuje, pa tudi nemškemu narodu, za kterelega ste Vi to postavo naredili, ne bo de teknila Vaša postava. Izvzeto je le to, koliko časa imajo otroci šolo obiskovati. Pa tudi v tem obziru je naravnost določeno, da sme otrok še le v prvem polletju 14. leta šolo zapustiti in da bo morebiti deželni zborom dovoljeno, še krajši čas odmeriti. Ako pa se skrajša čas šolskega obiskovanja, ostane nam ta nasledek, da se otrok, ki bi se imel težkih neizvzetih predmetov § 3 v krajšem času naučiti, celo nič ne bo naučil. Potem pa smo svoj namen tem manj dosegli, kajti nam ne gre za to, koliko časa se otrok uči, ampak kaj naj se uči. — Drugi paragrafi, ki o izjemah govoré, obravnavajo samo sposobnost učiteljskih pripravnikov. Ti paragrafi so majhne važnosti, poprej omenjeni pa so prevažni za vsak narod, tudi za nenemške.

Pa kaj celo te izjeme pomenijo? Ker določila, ktere ste izjemoma prepustili deželni postavodajci, tej že itak po ustavi pripadajo, ste tudi s tem prepuščevanjem skrajšali našo pravico, ker nam to, kar ste nam denes per benevolentiam dali, vsako uro zopet lahko vzemete; mi pa nočemo to sprejemati kot darilo, kar nam gre po naši pravici. To pa moramo izrekati, da nam Vaše postopanje kali naše pravice. Deželnemu zboru pa sicer ni nič prepuščeno, kakor to, da sme šole in učitelje vzdrževati; za to naj bi deželni zbor smel skrbeti, v didaktično-pedagogičnem obziru pa bi po Vašem ne imel nobenega upljava in gledé šolskega vodstva nobene sodbe. To zadnje pa je zares največje važnosti. To pravim Nj. ekscelenci g. ministru uka, da nam nič ni tako pri srečju kakor to, kako se imajo naši otroci izrežati, in pa da se imajo otroci po splošno priznanem načelu podučevati v narodnem, materinem jeziku, kajti sicer je poduk golo trpinčenje in pedagogična surovost. To tirjamo kar naj bolj odločno, tega pa ne moremo pričakovati, ako ima učiteljska pripravnišča in določevanje učnega jezika v rokah minister uka, kteremu se zdi naš jezik nesposoben, ki ga torej ne bo nikdar vpeljal.

Jaz le želim, da bi g. učni minister enkrat prišel v deželni zbor, v kterem sedim jaz in tovariši mojega prepričanja. On bi se tam prepričal, da je naš jezik sposoben tudi za parlament, da mora torej biti tudi primeren za ljudske in srednje šole; kaj pa da, našega jezika ne poznate — in kar jako obžalujem — še dolgo bomo morali čakati, predno se bo na mestu, na kterem sedi g. minister uka, razumel naš jezik. Vsaj pa bi bilo želeli, da bi se on v tej zadevi posvetoval z možmi, ki bi ga mogli o tem bolje podučiti.

To je torej gotovo, da je šolska postava proti ustavi, proti deželnim pravicam, da je tudi proti §. 19 postave o splošnih državljskih pravicah, da je tudi proti priznanemu načelu enakopravnosti vseh narodov, da greši proti zdravemu poduku v materinem jeziku, da ima naravnost poneméjuče namene, in da se jej protivi tudi ta okoliščina, ka otrok, ki se ima s sedmim letom začeti učiti, ki pa ima potem ostati v priprostem, delavnem življenju, vseh teh učnih predmetov ne more prebaviti. Mogoče je otroka tudi duševno umoriti.

Iz vseh teh razlogov in pri ogromnem delu, ki se ne da razbrati in vrediti, ni mogoče kaj drugega nasvetovati, nego naj se preide na dnevni red; jaz bom torej za ta nasvet glasoval in le želim, da bi to postavo zadela omenjena osoda, da bi se pa pri novem posvetovanju tako izdelala, kakor jo tirjajo avstrijske razmere, ne pa kakor jo je morebiti kdo po želji, svetu in zaukazu ministra uka za plačo izdelal po tujih izgledih. (Pravo! Pravo! v desni sredini.)

Dopisi.

Iz Ljubljane 26. apr. A. T. — [Izv. dop.] Da bi vjelo kakega bolj preprostega meščana narodne stranke na svoje zanjke, razposlalo je bilo v

svojem času konšt. društvo ponudne liste kandidatov v čisti slovenščini, in sicer odločili so takrat nemški patroni slovenščini prvo mesto. Tudi pri priliki, ko se je bil umestil dr. Suppan za mestnega župana, spoznal je za dobro spregovoriti nekaj besedi v domačem jeziku. Beseda, ki iz srca pride, v srce gre, pravi pregovor; ali so bile dr. Suppanove besede iz srca, dvomil bi človek. Povdarjal nam je, da bo skušal zadostovati tirjatvam vseh meščanov, ter si prizadeval odpraviti meje in zapreke, ktere ločijo narodno in nenarodno stranko. Po teh besedah bi se smelo soditi, da bo sedanji magistrat občil nemški le z nemško stranko, ter pošiljal povabila, dopise in sploh druge korespondence v nemškem jeziku le tistim 500 meščanom, ki so se volitve vdeležili; drugim 700 volilcem pa, ki so stali v opoziciji, vse le v domačem. Bomo videli. Parlamentovalo se bode v slov. Ljubljani seveda nemški, občilo nemški, uradovalo nemški, vse bo nemški. Zato pa meščani, pozor! Mi moramo magistrat prisiliti, da nam bo enakopraven; ne smemo držati več rok navskriž, ampak tirja naj vsak, da se na domačih tleh obravnava po domače. Kdor dobó kako nemško korespondenco, naj jo pošlje nemudoma magistratu nazaj, in tirja naj slovensko; le tako bomo pokazali, da še živimo, da se še nismo vdali, še ne propali. Če je prejnjše mestno zastopništvo tudi malo rabilo naš jezik, in in tako slab izgled dajalo, če prav se je narodno imenovalo, to nič ne de. Kar je minilo, je minilo; naše pravice so zmerom ene, in gibati se nam je pod vsemi okoliščinami. — Društvo „Sokol“ se je pomnožilo meseca marca in aprila za 50 udov. To društvo bo imelo letos pri taborih dosti prilike navduševati sebe in narod in širiti njegovo zavest. Čuje se, da nemški turnarji letos ne bodo šli nič na deželo, ker se ljudstva bojé, ampak sklenili so svoj razvoj „ad majorem Germaniae gloriam“ skrčiti le na Ljubljano. Šli bodo vsake tri tedne enkrat okolo Golovca in nazaj, da pokažejo svetu, ka znajo hoditi. Čudno, da teh turnarjev Ljubljana še ni videla, ali znajo telovaditi ali ne.

Iz Žavca 26. aprila. Z veseljem se denes še spominjamo včerajšnjega večera in pretečene noči, v kteri smo obhajali otvorenje naše nove čitalnice. Bog nam je ustregel z ugodnim vremenom, zato so nas čestiti bratje tudi od daleč osebno počastili, med njimi dr. Vošnjak iz Bistrice, dr. Kočevar in več drugih iz Celja, iz Laškega, iz Mozirja in iz Vranskega; kmetov iz domače in iz Griške fare je bilo veliko pričujočih. Vse je najprej nagovoril in kratki besedi g. predsednik in je primeril čitalnico vrtu, kterelega je vsaki dobro vredjeni hiši potreba, da se v njem pridela zelenjaji in se zasadijo cvetlice, da ni samo v dobiček ampak tudi v veselje in kratek čas. Ta dvojni dobiček moremo iz vrta narodne čitalnice pa le za jemati, ako bomo pogosto vanj zahajali in se veselje radi vdeleževali. Drugi govor je imel eden društvenikov, koji je obširnije razložil pojem narodnosti, dokazuje da narodnost v splošnem pomenu je celi obstanek naroda, obstoječ iz jezika, šeg in vere ljudstva. Govoril je za kmeta razumljivo, ter je povdarjal da le oni so pravi narodnjaki, kteri jezik šege in vero ljudstva spoštujejo in to trojico ohraniti si prizadevaje. Na zahtevanje poslušalcev stopi kot tretji z mnogimi živioklici g. dr. Vošnjak na oder in kaže, da mi nismo nepraktični, kakor sovražniki trdijo, ampak praktični smo, ko zahtevamo, da se nam pravica skazuje z narodnimi šolami in uradnjami. Mi nismo prenapeti v svojih tirjatvah, ker hočemo, da se vsi Slovenci v eno deželo združijo. Deklamacija sta prevzela dva solarja in sta Arlič-ovo „Očetova kletev“ kaj lepo in neprestrašeno deklamovala. Vsi, tudi priprosti so nju občudovali. G. župnik Ripšl je prinesel pozdrav Sevniske čitalnice. Med govori so peli naši pevci sami Savinsko dolino, Molitev kmeta, Budnico, Bubenj, Naprej, pavrlo dobro. Prve dve pesmi sestavljeni so od našega g. Kovača, koji je v teh pesmih pokazal, da umeje duh naroda, je pa tudi svoje pevce jako dobro izuril. Ker je beseda že dolgo trajala so se brali pozdravi nekterih znanih narodnjakov, kakor g. dr. J. Bleiweis-a, dekana

okrogu, kakor da bi radi stresnili nebeški obok. „Zdrav Štefan Tomažević, kralj Bosni! — Raste naj njegovega imena slava, širi se bosniškega naroda mogočnost!“

Vendar-le je bila resnična trditev Tomaževićeva, ki je dejal: odlesk kraljevske krone narodova srca se železom priklene k njemu in k njegovemu prestolu, da prežari tudi nevero v pravico do prestola krivično prisvojenega. Marsikomu se je osornost zbudila v srci, da, saj smo videli in čuli: tudi perjanici so godrnjali, ko je bila pobeignila udova kraljica; ali na enkrat je mrknila ta osornost: vsenu narodu jame veselje igrati v prsih, ko se po končanah cerkvenih obredih na belem konji slavno in mogočno prikaže kralj s krono na glavi, s žezlom v roci, v škrlat zaviti, in ko so okrog njega zbrani najmogočnejši županje bosniške kraljevine.

V Zagrebu.

—p.

Poslednji bosanski kralj.

(Zgodovinsko-romantičen obraz; česki spisal Prokop Chochołowšek, poslovenil Podgoričan.)

VI.

Krasen je dan, pomladanski dan, solnce se je prikazalo, kakor se prikaže morje množnih demantov na vedrem nebem oboku, ki ga ne kali ni oblak. Mogočen vrisk ta dan iz Bobovca in obližja prodira v oblake. Velike bogomolje zvonovi slovesno pojó, in veselo se oglašajo; mogočno bosniškim prestoličanom grme topovi, grme neštevilnemu narodu, ki se je ta dan zbral in raztaboril okrog mesta in pod širim nebom, — mogočno mu oznanjajo, da Nikolaj, Modruški vladika s kraljevsko krono diči glavo kralju Štefanu Tomaževiću.

Kakova trenotja so zmerom sveta narodu. Komur se je že dijadem kedaj vil okrog čela, ta se je povspel navadnemu svetu na vrhunec; ta vesla visoko nad svojega naroda prvaki, kterim je zavetnik, bramba; ki silo in slavo, moč in veličest strinja v svoje osobi.

V mestu po ulicah in okrog mesta pod širim nebom začne poklekavati ljud, ko zapojó zvonovi in zagrmé topi. Trka na prsi in križa se. Na enkrat pak nastane tihota po malo popreje hrumnem mestu in obližji, tihota taka, kakoršna je v bogomolji; le rahla molitev kipi k Bogu, kraljem in narodom gospodu — na blagost kronanemu kralju, na blagost narodu in na slavo domovini!

Umolknilo so zvonovi, utihnili topovi na Bobovski trdnjavi. Zdaj še le jame vstajati narod; — splošen radosten krič se razgrne po mestu in po

Od same radosti se Tomaževiću žari obraz žari oko. Ves srečen, ko so bili nehali slovesni cerkveni obvedje, do cela blagosten pozno po noči že v pričó svoje matere v tihoti poljubi tudi ta dan kronano krasno srbsko Marijo.

„No ljuba moja Marija,“ — povpraša poln radostne zaupnosti, „ali veruješ zdaj, da moj narod, ki mi je tako zvest, tvoje domovino osvobodil turške sužnjosti?“

„Bog daj,“ — vzdihne Marija, „da bi še kedaj videla, da sv. križa prapor plapolna na Smederevskem zidovji, srbskega naroda, tega, to znam ne vidim nikoli več združenega, ker ga je ta kruti vitez razpršil na vse končine po svojem področji.“

„Le strpi še nekoliko časa“ — teši jo Tomažević, „ko hitro Mohamedanom polmesec pade v blato, tvoj narod začuje moj glas, zbere se zopet osvobojen zdanje sužnjosti po mestih in vaseh svoje domovine, — in Srbska bode potlej zedinjena z Bosno nepredorljiv zid bisurmanskim napadom.“

(Dalje pr.)

Kosar-ja, poslancev Lenčeka in Lipold-a, Raič-a, Dunajskih študentov in beseda je bila končana o pol devetih na večer in jako natlačena Staretova dvorana se je nekoliko spraznila, da se je ples začel, kateri je pri najlepšem redu trajal do belega dneva. Narodne zavode z vsemi narodnjaki prosimo, naj nam dobrih knjig blagovolijo poslati v povzdigo narodne omike, ker vsak začetek je težek.

Iz bele Krajne na hrvaški meji. 25. apr. [Izv. dop.] — Že od začetka berem „Slov. Narod“ in z veseljem sem v njem opazoval, kako si prizadevajo slovenski rodoljubi za napredek slovenske domovine. Zlasti me je zanimalo taborsko gibanje. Kot Kranjec, ki bo sicer, breztesnosrčnega premisleka radostno vstopil v zedinjeno Slovenijo in ki torej nima nobenega separatističnega mišljenja, jako sem obžaloval, da so moji bližnji rojaki tako brez potrebe zastajali v narodnem delu za svojimi brati na Štirimskem in Primorskem. Tem veselje me je tedaj dirnil glas v 13. št. „Slov. Naroda“, kjer je eden Vaših rodoljubnih dopisnikov pripovedoval, da se pripravljajo dolenski beli Kranjci za tabor, in da ga mislijo pri Materi božji na Žezlju napraviti. Samo da bi ne ostala lepa novica le lepa obljuba, in da bi možje, ki so prvi misel sprožili, se tudi v kratkem in resno lotili toliko hvalevrednega dela. Ker mislim, da se to v kratkem zgodi, hotel bi tu le svetovati, naj bi se imenovani tabor sešel pri klosterski Materi božji ali pa na Vinjem vrhu pri sv. Trojici, ker bi bilo to središče enako blizo Metličanom, Črnomaljcem, Semičarjem in drugim bližnjim okoličanom. Vaš uvodni članek „o taborih“ je sicer svetoval, naj bi se o lokalnih zadevah pri takih prilikah ne govorilo in sklepalo. Kakor tudi rad pritegnem Vaši izpeljavi, vendar mislim, da nima ljudstvo nikjer tako lepe prilike svojih lokalnih potreb spravljati pred sodnišče javnosti, kakor pri taborih. Torej naj bi se po možnosti — sicer neveljavnih — mislih jemale tudi najvažnejše okrajne potrebe v program. Gotovo bi to tudi ljudstvo mikalo in vabilo k taborom. Vsaj do zdaj smo še o vseh taborih brali, da se razen glavnega, stoječega, vsem skupnega slovenskega programa, ki bi seveda v nobenem taboru ne smel izostati, rodoljubi ljudstvu govorili tudi o najbližjih domačih predmetih. Ko bi se torej tudi osnovalci belokranjskega tabora držali dosedanje navade, svetoval bi jim, naj bi tirjali, da se v Semiču napravi trirazredna farna šola in naj se s pošto zveže Črnomelj s Semičem, Semič s Gradcem itd. Sicer pa opominjam belokranjske rojake, naj ne pozabijo na tabor sploh, ampak naj posnemajo svoje slovenske brate na desno in levo, da se nam ne bo moglo očitati: Glejte, beli Kranjci so hoteli na hribu žezeljske Matere božje napraviti tabor, pa se jim je čez hrib prekopitnil v Kopo, in ta ga je odplala proti Sisku! — Pokažimo, da nismo zadnji v ljubezni do domovine in domače stvari, ampak da smo z dušo in telom sodelavci svojih bratov na Štirimskem in Primorskem, in da tudi mi želimo stopiti z njimi v ožo zvezo, kakor se tudi oni želé z nami zediniti. Glejmo tudi mi, da ne bo nobenega kolikaj vrednega kraja in krajčiča na široki razdrobljeni slovenski zemlji, iz katerega bi se ne bili narodnjaki oglasili in povzdignili svoje tirjatve klicaje: „Slovenici zedinimo se!“ —

Iz Zagreba 26. aprila —ič [Izv. dop.] Pred nekoliko časom je čital v seji jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti gospod Fran Kurelac filološko razpravo „o korénu teg i njegovih žilica h.“ A kdo nevé za našega Frana Kurelca! Kdo ne bere rad, kar napiše umetno in izurjeno pero „prvega“ hrvaškega jezikoznanca. Kdo drugi gre za istim ciljem, za kojim naš Fran? Vzemsi vsak k srcu besede Kurelčeve: „Da mi na jugu po jednom zakonu vijemo veća nam korist odtud, nego da nam najsilnija vojska in najbolji vojvoda v pomoč stigne.“ Res je, da vse Kurelca radovedno poslušam, kuder čteje, ali njegove besede in duh njegovim besedam ni kak drugim bralcem: od samega poslušanja vse koristi in hasni ne dobiš, ampak je potrebno da ono, kar napiše njegovo pero, preberemo, v glavi premelujemo, njegove misli in duh negov užijemo, besede njegove naučimo se, da besede in slog njegov: to je, v čemur je Kurelac korenjak, v čemur nema para. Vem da so vam znane njegove knjige, vem da jih je mnogi slovenski mladenič prečital, kakor jih tudi mlad Hrvat najrajši čteje, kajti iz spisov njegovih čeravno pisanih roko starčeveo proizvira duh mlad, duša živa in zdrava. Kader bode akademija natisnila v svojem „Rádu“ omenjeno razpravo g. Fr. Kurelca, bode se vsak uveril, kako nam je delati na livadi jezika našega, kako nam je dolžnost čistiti ga od vsacega trnja ino kupinja. Da smo vsi nesuag besed tudjink polni, verjame vsak. — Kako mladost hrvaška spoštuje svojega učenjaka in njegov rad na polji književnem, bodi mi dovoljevo napisati vam adresu, kojo so mu letos poslali nekteri juristi in bogoslovci Zagrebški v ime ostalih, ki z njimi skup poštujejo Kurelca. Adresa mu slovi: „Hrvatskoj knjizi nastojniče! Jur od nekkih dob obhrvalo nam tudjinstvo sa vsih stran snažnu i lépu dušu Hrvatskog nam sladkog sbora in govora — er nam brajne susédov do presita, a mi vsi spuzavci postali in smetenci, čto svojom, čto večé krivjom bezdušnikov. Tebe, slavni sine Hrvatske korénike! uvrže bog u današnji mutež i trulež, a Tobom se raztvorila úza krasne naše pismenice vile, čiste Hrvatkinje. — Ti ju dostojniče njezin! prijev za ruku još drhtavicu, izveo ju v Hrvatske dvore zapaštene, te srionu slavno i prehalno, goječ je i nastoječ joj, kô ljubimče srce materino. — U tih rukú okrèpi se ona, te je bude vse to bujnije i cvétnije, a prihodni Te vék pripozná nje jedini in odkupnikom. — Za sada ti vgodniče njezin, od nas mladenac i velika iskrena hvala i jarna te vérna ljubav!“ — Kdor bi hotel kaj popolnega in povse dobrega napisati o njem in o sveti njegovi želji in volji, da mi na jugu enim jezikom pisati počnemo, bi potreboval malo več prostora, nego ga Vi meni za ovi pot podati morete. Za sadaj priporočam slovenski mladini pridno brati knjige Franove; kajti pod pritiskom, pod katerim ste vi in mi, treba nam edinstva.

Politični razgled.

Državni zbor je v zadnji seji sklepal o Franc-Jožefovi železnici in o postavi glede pravice do vode.

Ustavni odbor državnega zbora je pokazal, da od sedanje večine ni ravnopravnosti in spoštovanja do drugih narodov pričakovati. Odbor je iz nova dekretiral staro hegemonijo nemškega jezika, ki ostane kakor je bil autentični jezik za vse postave in naredbe. Groholski in Toman sta zastoj prosila nekoliko drobtinic za druge jezike, čez naj bi se vsaj proti spodobnosti ne grešilo. Kaj je spodobnost?!

O izstopu nove opozicije iz državnega zbora piše Corr.: „Čehi nič ne dobodo, ker stojé iz ven ustavnega okvira, a Poljaki v ustavnem okviru tudi nič ne dobodo. Seveda to ni škandal. Če pa Poljakom enkrat zmanjka potrpežljivosti in ti dokažejo, da nobenemu človeku ni mogoče vse prenašati, potem je to — škandal. Ako se Poljakom tako surovo žuga, kakor je žugala stara „Presse“, potem to ni škandal; ako hočejo dunajski mameluški časniki svetu natvesti, da ni večina narodov cislajtanskih v opoziciji, ampak šteje opozicija le nekoliko nespravnih rogovižev, vse to ni škandal; če pa zastopniki 3 narodov izreko, da se po njih prepričanji sega v pravice deželnih zborov, potem je to — škandal.“

Vlada namerava kakor enogerski časopis poroča galicijski deželni zbor razpustiti, ako bodo Poljaki v opoziciji ostali. — Tudi tirolski deželni zbor čaka ista osoda. Vlada upa potem zvoje ljudi v obeh zborih do večine spraviti. Dvomiti je pač, ali jej bode posebno na Poljskem po sreči slo.

V Zagrebu je magjaronsko-hrvaška vlada ukazala policiji potrgati slovenske plakate z oglov, ki vabijo na tabor na Kalcu. Ker vemo, da hrvaški Magjari niso niti Jugoslovani niti prijatelji slovenskega naroda, nas tako zasramovanje naše narodnosti ni osupnilo. Hrvaška vlada bi morala sprevideti, da tako ravnanja poštenim Hrvatom še oči odpira in se proti njej obrača.

Garibaldi je razglasil dva republikanska pisma, v prvem priporoča, naj se brž ko brž napravi republika v Španiji, v drugem pa si obeta, da bodo francoske volitve izbudile republikansko gibanje, katero se od tam raztegne tudi na Italijo.

V Italiji si obetajo majhno ministersko krizo, ktera pa ne bo zadel ministerskega predsednika.

Zadnje dni se je bralo o grozovitih Mazzinističnih zarotah v Italiji. Zdaj se je pokazalo, da drugega niso našli kakor eno navadnih mazzinističnih društev, za katero se bojda Mazziniše brigalni.

Francoski literati se bolj in bolj vlade otresajo in stavijo na opozicionalno stališče. Te dni so sklenili, da ne sme nobeden član vladne censure biti ud pisateljskemu društvu. Vsled tega je moralo mnogo družabnikov, zlasti uradnikov notrajnega ministerstva odstopiti. Sicer pa je Napoleon sprevidel, da s preganjanjem časnikov ne bo mnogo dosegel, kajti vsled pravde se obtoženi članki še le prav razvedó in veljavo dobivajo. Tako so bili policija, državno pravdnništvo in notranji ter pravosodni minister že obtožili pisatelja Siebeckerja zaradi članka: Dvor Nj. Veličanstva kralja Populusa. Cesar je zaukazal pravdo potlačiti, češ da je članek samo zgodovinski. Iz enakih razlogov nočejo tožiti pisatelja Beulé-a, ki je v „Rev. de deux Mondes“ razglasil sestavek: Studije in posnetki iz dobe Avgustove. Članek tako jasno kaže na francoskega cesarja, da bi s prstom prijel. A pravde se boje, ker bi odmeval njen jek po vsej Evropi.

Angleška vlada je pretrgala svoje dogovore s severno-nemško bundovsko vlado zaradi poštne pogodbe, ker so v Berlinu stavili previsok porto.

Razne stvari.

* (Sevniški tabor.) Osnovni odbor tabora v Sevnici nam po brzjavu naznanja, da pojde prihodnjo nedeljo, 2. maja opoldne poseben vlak iz Zidanega mosta v Sevnico. Ob enem vsem onim, ki morebiti izkaznice ne morejo dobiti v roke, naznanjamo, da se jih pri vredništvu „Slov. Naroda“ lahko dobi, kolikor kdo hoče.

* (Slovenska brošura.) Naznanjena brošura nam je ravno denes prišla v roke. Pogodbe, pod katerimi se dobiva, so iz naznanila znane. Pristaviti bi samo bilo, da jo v Mariboru Novak-ova, v Ljubljani pa Klerr-ova, Lerher-jeva in Hohn-ova knjigarnica razprodaje. Pridržujemo si za prihodnje o brošuri več povedati.

* (K sklepanju o šolski postavi) v državni zbornici poslancev pravi „Vaterl.“: Vsa seja je po odhodu Poljakov, Tirolcev in Slovencev formalno neveljavna; kakor je predsednik sam konstatiral ni bila zbornica sposobna sklepati. Torej bi se bila morala sklicati in odločiti nova seja. Kakor se je zdaj predsedniku ravnati izljubilo, spravil je sicer več cislajtanskih poslancev v zbor, legalne seje cislajtanskega drž. zbora poslancev pa vendar le ni mogel napraviti. Iz tega sledi, da je bilo vse nepostavno, kar se je sklepalo po odhodu Poljakov itd., da se mora torej o vsem še enkrat glasovati, predno dobi šolska postava kaj cislajtanske vrednosti. Sklepanje gosposke zbornice, ki bo morda na to sledilo, kakor tudi najviša sankcija bo neveljavna, dokler se ne odpravi glavna napaka.

* (Državniške kazni.) Med poslanci nemške večine drž. zbora bolj in bolj obveljava misel, da se naj ne dovolijo za Galicijo nasvetovane železnice. Tudi g. dr. Toman se ima neki dostajno kaznovati. Pravijo, da je njegova služba kot železniski opravnili svetovalec postala dvomljiva. Res prav državniško to! Dotični poslanci menda pri tem ravnanju mislijo na določilo javnega nemškega prava iz srednega veka, ko je gledé Židov veljalo vladarjem načelo: Ako ti tepeš mojega Žida, tepam jaz tvojega Žida. Radovedni smo, kako se bo to starokopitno, nekrščansko pravilo v parlamentarno dunajsko nemščino prestavilo.